

Nog volop kansen voor Hon

Hongarije, het land van de goulash en palinka. In menig beleving ook een voormalig Oostblokland waar armoede de bevolking in haar greep houdt. Tijdens een handelsmissie van Nederlandse boomkwekers komt echter een heel andere zijde aan het licht. In het westers georiënteerde Szombatheley en omgeving treffen we een aanzienlijke boomkwekerijproductie die de laatste jaren sterk is ontwikkeld. Het vormt een contrast met het veelal corrupte oosten.

Tekst en foto's: Jeannet Pennings

In opdracht van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, en in samenwerking met Plant Publicity Holland, werd begin deze maand een verkennende handelsmissie naar Hongarije georganiseerd. Een groep van tien boomkwekers, plantenkwekers en handelaren bracht een bezoek aan West-Hongarije, waar zo'n 70 procent van het totale boomkwekerijareaal in Hongarije te vinden is. Wie met zo'n reis mee gaat om direct planten te verkopen, is niet aan het juiste adres. Het doel is om een indruk te krijgen van de productie in het land en de eventuele afzetmogelijkheden. Het leggen van contacten staat centraal. Tijdens de vierdaagse trip stond een bezoek aan zeven bedrijven en een jaarlijkse boomkwekerijvakbeurs op het programma. Een avontuur dat 10 augustus begon met een vliegreis van Amsterdam naar Wenen.

INFRASTRUCTUUR

Wie de grens met Oostenrijk passeert, merkt meteen dat hij in Hongarije is. Is het niet aan de minder goed onderhouden gebouwen, dan

Martijn Homan: 'Goede en voldoende teeltgronden en de centrale Europese ligging maken de Hongaarse boomkwekerij interessant'

is het wel aan de smalle, hobbelige wegen. De snelwegen die er zijn, leiden allemaal naar de hoofdstad Boedapest. Het ontbreekt Hongarije aan een goede infrastructuur en dat is jammer voor een land waar tal van economische kansen liggen, zeker sinds de toetreding tot de Europese Unie. Dat geldt onder andere voor de boomkwekerijsector in het land. Met een

geschatte productiewaarde van 80 miljoen euro is de sierboomteelt de belangrijkste boomkwekerijactiviteit in Hongarije. Dit betreft de teelt van park- en laanbomen, meerjarige planten en struiken, veelal heesters en coniferen. In totaal zijn zo'n 450 bedrijven in deze branche actief, goed voor naar schatting 2.000 hectare teelt. "Exacte gegevens ontbreken helaas", vertelt Martijn Homan van de Landbouw Raad in Hongarije. "Sinds 2005 zijn Hongaarse boomkwekerijen niet meer verplicht tot registratie bij de verschillende boomkwekerijverenigingen."

Genoemde cijfers illustreren de kleinschaligheid van de bedrijven. "Zo'n 55 procent van de kwekerijen is kleiner dan 1 hectare en niet professioneel", zegt Homan. "Ook de overige 45 procent is vaak niet groter dan 5 hectare. Slechts een tiental bedrijven heeft een omvang van 20 tot 100 hectare." Twee bedrijven in Hongarije vallen op vanwege hun grootte, waaronder Prenor in Szombathely (250 ha) waarover u later meer leest in BloembollenVisie. Szombathely-Bak-Balaton is één van de drie productiegebieden in Hongarije gevestigd is, goed voor zo'n 70 procent van het totale areaal. De niet te zware leemgronden in dit westelijke deel van het land zijn zeer geschikt voor de teelt van kluitproducten. Er worden hoofdzakelijk loofbomen en coniferen geteeld. Het tweede productiegebied bevindt zich in Zuid-Hongarije rondom Szeged. Op de lossere zandgronden worden met name rozenstokken en heesters geteeld. Tot slot worden rondom Keckemét op kleinschalige wijze sierbomen en heesters geteeld."

GROTE PERCELEN

Met haar ligging in het midden van Europa – spreek vooral niet van Oost-Europa – heeft Hongarije een centrale locatie voor handelsstromen. Het land is ruim twee keer zo groot als Nederland, maar telt slechts 9,9 miljoen

Hongaarse boomkwekerij

inwoners, waarvan 2 miljoen in en rond Boedapest wonen. Aan grote aaneengesloten percelen dan ook geen gebrek. Men moet alleen wel minimaal vijf jaar in Hongarije woonachtig zijn om deze teeltgronden te kunnen kopen, een belemmering voor buitenlandse investeerders (nog zeker tot 2014). Het voormalig communistische Hongarije is pas sinds 1989 een parlementaire democratie en dat verklaart wellicht het gebrek aan ondernemerschap op veel kwekerijen. Toch ontwikkelt dit zich in positieve zin. Bovendien heeft de toetreding tot de EU in 2004 voor relatief hoge economische groei gezorgd. Kwekers hebben te maken met minder handelsbelemmeringen en een verbeterde afzet naar groeilanden als Roemenië, Oekraïne en Rusland.

.....
**‘Weinig specialisatie en te kort
 samenwerking belemmert
 ontwikkeling bedrijven’**

Behalve de centrale ligging en de geschikte teeltgronden profiteert de Hongaarse boomkwekerijsector van zijn winterharde variëteiten door de extreme klimaatafactoren. Hierdoor is het assortiment wel beperkt (hoofdzakelijk groenblijvende planten, zoals coniferen). “Maar de Hongaarse consument investeert graag in zijn tuin”, vertelt Homan. “Snijbloemen zijn vanwege het warme weer, en daardoor beperkte houdbaarheid, minder populair. Consumenten kunnen voor hun aankopen terecht bij tuincentra, vaak onderdeel van een kwekerij. Veel Hongaarse kwekers verkopen direct aan particulieren en zijn nauwelijks gespecialiseerd. Niet zelden vindt de vermeerdering, opkweek en afzet op één bedrijf plaats. Het maakt de

productie- en afzetketen kort en onvolwassen. De belangrijkste afnemersgroepen zijn lokale overheden, projectontwikkelaars en tuincentra in binnen- en buitenland. Ook is er de mogelijkheid om boomkwekerijproducten af te zetten via een kleine groothandelsmarkt vlakbij Boedapest.”

WISSELENDE KWALITEIT

Volgens Homan is er nog een tekort aan samenwerking onder Hongaarse kwekers. Er kan niet alleen voordeel behaald worden op afzet, maar ook op import. “Uitgangsmateriaal uit Italië, Nederland en andere West-Europese landen kan gezamenlijk goedkoper worden ingekocht. Dit zou tevens leiden tot een betere en consistentere kwaliteit. Nu wordt vaak uitgeweken naar leveranciers van goedkopere producten uit Hongarije of omliggende landen. Een relatief hoog uitvalspercentage is het gevolg. Daarnaast is er een gebrek aan kennis, door het ontbreken van onderzoek en voorlichting, waardoor het gros van de kwekerijen kleinschalig blijft opereren en de kwaliteit van de producten sterk wisselt. Het probleem is dat

de landbouw geen politieke prioriteit krijgt en banken terughoudend zijn met financieringen. Een kweker vertelde laatst dat de laagst mogelijke rente 12 procent was.”

Ondanks positieve marges in het verleden wordt er dus weinig geïnvesteerd in modernisering en schaalvergroting. Juist dat laatste is belangrijk om toegang te krijgen tot grootschalige afnemers. De economische crisis staat vooruitgang nu nog in de weg. De nationale munt (de forint) is verzwakt, waardoor de binnenlandse koopkracht is afgenomen en er druk op de import is komen te staan. Ook wordt er flink bezuinigd op openbaar groen. De meeste kwekerijen moeten het hebben van hun exporttak. Het nabij gelegen Oostenrijk, Slowakije en Slovenië zijn de voornaamste afzetlanden. “De strategische interesse in de Hongaarse boomkwekerijsector zal nu sterk samenhangen met de ontwikkelingen van de economieën in Centraal- en Oost-Europa. Wanneer deze markten zich gunstig ontwikkelen kan de binnenlandse sector zicht toeleggen op modernisering en efficiëntieverbetering”, aldus Homan.